

Správa o činnosti pedagogického klubu

Prioritná os	Vzdelávanie
Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
Prijímateľ	Základná škola Klokočova 742 Hnúšť'a
Názov projektu	Zvýšenie kvality vzdelávania na Základnej škole Klokočova 742 Hnúšť'a
Kód projektu ITMS2014+	312011S716
Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub - PRÍRODOVEDA
Dátum stretnutia pedagogického klubu	21.09.2020
Miesto stretnutia pedagogického klubu	Základná škola Klokočova 742 Hnúšť'a, Hnúšť'a, Klokočova 742, 98101
Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Kamila Kovalančíková
Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	https://zs1hnusta.edupage.org/

Manažérske zhrnutie:

Kľúčové slová :

Čitateľská gramotnosť, prírodovedná gramotnosť, atlasy, encyklopédie, prírodné javy a výmena skúseností.

Krátka anotácia :

Zasadnutie klubu sa zaoberalo čitateľskou gramotnosťou ako súčasťou prírodovednej gramotnosti, prípravou materiálov pre žiakov na tému prírodných javov, práca s atlasmi a encyklopédiami v edukačnom procese a výmenou skúseností.

Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

Téma: Čitateľská gramotnosť ako súčasť prírodovednej gramotnosti

Program zasadnutia klubu :

1. Otvorenie pedagogického klubu.
2. Príprava materiálov pre žiakov na tému prírodných javov.
3. Práca s atlasmi a encyklopédiami.
4. Výmena skúseností.
5. Diskusia.
6. Závery a odporúčania.

1. Otvorenie pedagogického klubu:

V úvode zasadnutia pedagogického klubu koordinátorka Mgr. Kamila Kovalančíková pripomenula bezpečnostné opatrenia počas konania pedagogického klubu z dôvodu šírenia koronavírusu a základné

informácie k práci klubu – zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov a dôležitosť plnenia úloh vyplývajúcich z národného projektu „Zvýšenie kvality vzdelávania na Základnej škole Klokočova 742 Hnúšťá“, a že v súčasnosti ide do popredia koncepcia vyučovania a vzdelávania s využitím prírodného prostredia, výskumne ladená koncepcia výchovno – vzdelávacieho procesu.

2. Príprava materiálov pre žiakov na tému prírodných javov:

Členovia Pedagogického klubu Prírodoveda spoločne pripravili pracovné listy pre žiakov, ktoré boli zamerané na prírodné javy a diskutovali, v ktorej fáze vyučovacej hodiny by ich uplatnili. Pracovný list č. 1 a 2 bol pripravený na základe podkladov pani Valentovej. Ďalej nám pedagogická asistentka Valentová opísala ako prebieha jej spolupráca s učiteľom.

p. Valentová: Pred každou hodinou sa pedagogický asistent poradí s učiteľom s akou témou budú žiaci na hodine pracovať. Pedagogický asistent pomáha s prípravou materiálov, alebo si vytvorí vlastné pracovné listy/ prezentáciu... Pedagogický asistent sa pravidelne pripravuje na hodinu sám, alebo s pomocou učiteľa s ktorým vždy odkonzultuje, čo si na hodinu a danú tému pripravil. Alebo ho učiteľ poverí inou prácou, dá mu vlastné pripravené materiály na hodinu s ktorými asistent pracuje (Pracovné listy č. 1, 2 – Príloha č. 1, 2).

Pracovné listy č. 3,4 a 5 bol pripravený na základe podkladov od Ing. Horváthovej (Pracovné listy č. 3, 4 a 5 – Príloha č. 3,4 a 5).

3. Práca s atlasmi a encyklopédiami.

Mgr. Kovalančíková: Rozdiel medzi čítaním z papiera a čítaním z monitora je odlišný a vieme o ňom už niekoľko rokov. Prvýkrát s touto myšlienkou prišiel Jakob Nielsen už v roku 1997. Pri čítaní z papiera čítame slovo od slova, riadok za riadkom, vytvárame si v hlave obraz a stávame sa s aktérmi príbehu. Sami príbeh aktívne dotvárame, predstavujeme si ho, sme do neho hlboko ponorení. Naopak pri čítaní z monitora sa správame úplne inak. Tzv. skenujeme. Prelietavame očami čítaný text, hľadáme v ňom oporné body tzv.kľúčové slová, titulky a podtitulky, snažíme sa z textu vytiahnuť len dôležité informácie, zameriavame sa na kratšie odsedky a tie dlhšie nečítame. Jakob Nielsen zistil, že aj tí, ktorí prečítajú celú stránku, zapamätajú si len 75 percent obsahu. Prečo je to tak? Na internete je toľko článkov, že keby sme ich všetky čítali slovo od slova, nerobíme celý život nič iné. Nie je náhodou, že neurológovia alebo detskí psychiatri neodporúčajú, aby sa v školách plošne zaviedli tablety. Čítanie knížiek alebo časopisov má pre rozvoj mozgu obrovskú hodnotu, ktorej by sme sa nemali vzdávať. Papier si môžeme ohmatať, čítame z neho rýchlejšie a navyše si z neho pamätáme viac informácií. Nehľadiac na to, že texty v knihách sú oveľa rozvinutejšie, než na internete, a teda ich čítaním si rozvíjame slovnú zásobu. Žiak sa musí naučiť pracovať s učebnicou samostatne. V súčasnosti má k dispozícii učiteľ veľké množstvo metód, ktoré môže

využívať na vyučovaní. Viac sa využívajú prezentácie, videofilmy, internet, pracovné listy a zostáva veľmi málo času na samostatnú prácu s učebnicou. Popri tom výskumy ukazujú, že práve táto metóda je jedna z najpodstatnejších, pretože pomáha rozvíjať čítanie s porozumením. Pomáha ponoriť sa do hĺbky textu a vytvára priestor na premýšľanie. Zo začiatku žiaci textom rozumejú ťažšie. Vtedy je potrebné, aby im učiteľ pomohol tým, že pre nich sformuluje otázky a úlohy, ktoré im pomôžu lepšie preniknúť do neho. Môže im tiež vysvetliť obtiažne odborné alebo zastarané slová. Je dobré, keď často vyžaduje aj reprodukciu prečítaného textu vlastnými slovami. Postupne formuluje otázky a úlohy tak, aby stimulovali náročnejšie myšlienkové postupy. Je dobré, keď učiteľ dokáže predvídať problémy, s ktorými by sa žiaci mohli v texte stretnúť. Takto predchádza tomu, aby len mechanicky text reprodukovali. V dnešnej dobe sú učebnice väčšinou veľmi dobre graficky upravené, a tak pomáhajú žiakom lepšie prenikať do textu.

Mgr. Henčová: Učebnice by sa mali používať na každej vyučovacej hodine

Niektorí učitelia ešte stále majú pocit, že za čítanie s porozumením sú zodpovední hlavne učitelia slovenského jazyka. Žiaci by však mali s učebnicou pracovať takmer na všetkých predmetoch, ak sa to len trochu dá. Nie je to však pravidlom. Niektorí učitelia radšej nalepia vytlačené poznámky žiakom do zošita a tí sa niekedy s knihou nestretnú ani raz počas školského roka. Takto nie sú nútení hľadať podstatu v texte. Popri tom by sa mali učiť samostatne pracovať z jednotlivými odsekmi, mali by v nich vedieť nájsť podstatu, vyjadriť hlavnú myšlienku a spájať jednotlivé časti do súvislostí. Keď robia s učebnicami systematicky, postupne sa tak učia orientovať aj v rozsiahlejších textoch. To znamená, že po prvom prečítaní, prostredníctvom ktorého sa s textom zoznámia, ho pri ďalšom čítaní vedia deliť na časti, vyčleňujú hlavné myšlienky týchto častí, odhaľujú vzťahy medzi nimi. Nerobí im problém urobiť si poznámky alebo osnovu.

Naučte žiakov robiť si poznámky samostatne

Dnes je moderné a bežné, že učiteľ lepí poznámky žiakom priamo do zošita, posiela im e-mailom urobenú prezentáciu, z ktorej sa majú učiť alebo si len odpisujú vety z tabule. Niektorí žiaci sú takí leniví, že sa im písať vôbec nechce a fotia si poznámky z tabule na mobil. A tí, ktorí si poznámky píšu, najradšej ich píšu do tabletu. Pri poznámkach je dôležité si uvedomiť, že tie, ktoré sú napísané rukou, sú efektívnejšie. Prečo? Automatické ťukanie prstov do klávesnice nás núti počas výkladu zlenivieť. Nedávame príliš veľký pozor, keďže väčšinu informácií si stihneme zaznamenať. Neskôr sa už len hráme s typom písma, zvýraznením a naša pozornosť sa nenápadne ubera iným smerom. Hoci je pre nás robenie poznámok na elektronických zariadeniach pohodlnejšie, štúdia realizovaná Princeton University odhalila, že študenti prijímajú do mozgu informácie ďaleko lepšie, ak ich spracúvajú priamo rukou. Vedci sa v štúdiu domnievajú, že práve to je problémom, že užívatelia notebookov či tabletov majú tendenciu iba prepisovať to, čo počuli, teda slovo po slove bez akéhokoľvek spracúvania informácií, ktoré boli povedané. Štúdia tiež odhalila, že tí, ktorí robia poznámky ručne, zároveň nestíhajú písať každé jednotlivé slovo na papier, preto sú nútení zaoberať sa materiálom omnoho intenzívnejšie, aby rozlíšili najdôležitejšie informácie. To im zároveň

neskôr umožňuje študovať efektívnejšie. Štúdia preto odporúča, aby žiaci a študenti robili poznámky na papier perom kedykoľvek je to možné.

Využívajte aj ilustrácie, grafy, tabuľky, mapy, schémy

Existuje veľa možností, akým spôsobom pracovať s učebnicou, ako žiakov aktivizovať a motivovať k rôznym činnostiam a ako v nich vzbudiť záujem o získavanie nových poznatkov. Nemusia vždy pracovať len s textom. Je potrebné využívať aj ilustrácie, grafy, tabuľky, mapy, schémy a podobne. Tiež je dobré, keď majú okrem učebníc k dispozícii atlasy, slovníky, odborné knihy, časopisy, encyklopédie, beletriu.

Je známe, že kto rozumie textom, rozumie aj svetu. Totiž bez porozumenia je človek často bezradný a nevie si správne vybrať z množstva informácií, ktoré sa na neho valia z viacerých strán. Osvojovanie metód samostatnej práce s knihou tvorí predpoklad ďalšieho sebavzdelávania človeka.

Mgr. Kovalančíková: Dala do pozornosti - Metódu SQ3R: Čítajte efektívne odbornú literatúru

Techniku učenia SQ3R vyvinul v roku 1946 F. P. Robinson. Je jednou z možností, ako čítať efektívne texty. Výborne sa hodí pri čítaní populárno - náučnej a odbornej literatúry.

V čom spočíva jej podstata?

S= survey (prehľad)

Q= questions (otázky)

R= read (čítanie)

R= recite (reprodukcia)

R= review (pohľad späť)

S= survey (prehľad)

Keď držíte v ruke odborný časopis alebo odbornú publikáciu, zoznámte sa s obsahom a snažte sa urobiť si určitú predstavu. V odbornej literatúre si môžete nájsť určité informácie o autorovi na záložke alebo v úvode. Môžete sa pozrieť, akú literatúru autor použil pri písaní knihy. Takto si publikáciu lepšie zaradíte do určitého vedného odboru.

Q= questions (otázky)

Položte si otázky, ktoré sa viažu k publikácii. Najlepšie vám to pôjde, keď text odložíte a zamyslite sa nad tým, čo všetko už o téme viete. Zapište si otázky, na ktoré by ste chceli pri čítaní spoznať odpoveď. Rovnakým spôsobom môžete pracovať aj s nadpismi, ktoré si môžete preformulovať na otázky.

R= read (čítanie)

Text si raz pozorne prečítajte. Postupujte po častiach, robte si poznámky a odkazy, vytvárajte vlastné symboly a používajte lepiace papieriky.

R= recite (reprodukcia)

Nasleduje zhrnutie obsahu. Môžete použiť nasledujúce postupy: *odpovedajte si na otázky, ktoré ste si pred čítaním napísali, predstavte si, že obsah rozprávate niekomu, kto o téme nič nevie, vypracujte si myšlienkovú mapu s hierarchickým usporiadaním kľúčových pojmov.*

R= review (pohľad späť)

Nakoniec porovnajte výsledky s predstavami, ktoré ste mali pred čítaním. Zamyslite sa nad tým, či ste našli odpovede na položené otázky alebo či sa neobjavili nové otázky, ktoré vás motivujú k opakovanému čítaniu vybraných častí knihy. Na záver si môžete vypracovať aj abstrakt, teda krátku recenziu. V prípade potreby tak kedykoľvek môžete siahnuť po písomnom zhrnutí prečítaného textu a zároveň budete mať k téme pripravený subjektívny názor.

Podčiarkovanie a poznámok

Najjednoduchší spôsob, ako triedu naučiť písať poznámky a podčiarkovať, je robiť to so žiakmi spoločne a až potom im prikážte, aby sa o to pokúsili sami. Dostatočne im vysvetľujte kľúčové slová a objasnite žiakom, prečo práve tieto slová sú dôležité pre pochopenie celého textu. Môžete im aj povedať, aby veľmi dôležité slová podčiarkovali alebo vypisovali zelenou a menej dôležité napríklad ružovou farbou. Cieľom je opticky vyzdvihnúť dôležité pojmy. Čítajte s deťmi text a hovorte im, ktoré slová alebo skupiny slov si majú podčiarknuť. Týmto spôsobom vytvoríte akýsi „katalóg hesiel“, ktoré im pri opakovaní umožnia lepšie vnímať obsah textu. Pri poznámkach ide o to, aby si napríklad z dlhšieho odseku vypracovali zhrnutie, vďaka ktorému sa im bude lepšie učiť.

Mgr. Szöke: Predstavil členom pedagogického klubu online Národnú encyklopédiu športu Slovenska, ktorú využíva na hodinách telesnej a športovej výchovy <http://www.sportency.sk/encyclopedia/>.

Mgr. Libiaková: Funkcia knihy (teda aj encyklopédie, atlasu...) ako zdroja vzdelávania od doby J. A. Komenského mnohonásobne vzrástla. Rôzne iné zdroje poznávania, rozhlas, televízia, internet predstavuje významné obohatenie zdrojov poznania. Nemôžu však nahradiť knihu. Práca s knihou nie je zastaralá metóda. Práve naopak. V dnešnej pretechnizovanej dobe, je viac ako potrebná. A vedci stále viac a viac prízvukujú aj tú skutočnosť, že je maximálne potrebné čítať z papierových kníh. Rozdiel medzi čítaním z papiera a čítaním z monitora je odlišný a vieme o ňom už niekoľko rokov. Pri čítaní z papiera čítame slovo od slova, riadok za riadkom, vytvárame si v hlave obraz a stávame sa s aktérmi príbehu. Sami príbeh aktívne dotvárame, predstavujeme si ho, sme do neho hlboko ponorení.

Encyklopédia je:

- odborné dielo, ktoré sprostredkúva formou výkladového slovníka dosiahnuté poznatky ľudstva (všeobecné encyklopédie), alebo poznatky z niektorého vedného odboru (špeciálne encyklopédie), a to buď v abecednom, alebo v systematickom poradí
- náučná alebo populárno-náučná informačná publikácia, obsahujúca najzákladnejšiu informáciu o všetkých (univerzálne encyklopédie) alebo jednotlivých (odborové encyklopédie) oblastiach poznania alebo praktickej činnosti.

Delenie encyklopédií:

- informačné, popularizačné a vzdelávacie

- všeobecné a odborné
- podľa vekovej štruktúry

Príklad hodiny s využitím encyklopédií:

Hodina prírodovedy s použitím metódy viem-chcem vedieť-naučil som sa

Ročník: tretí ISCED 1 – primárne vzdelávanie

Tematický celok: Živočíchy

Téma: Žaba Organizačná forma: vyučovacia hodina

Medzipredmetové vzťahy: slovenský jazyk a literatúra, výtvarná výchova

Formy práce: individuálna a skupinová práca, práca s encyklopédiou a náučnými textami, počítač, práca s internetom
Pomôcky: encyklopédie, tabuľky, počítač

Metódy: viem-chcem vedieť-naučil som sa *Cieľ:* žiaci si majú prehĺbiť vedomosti o žabe *Špecifický cieľ:* žiaci majú vedieť aplikovať svoje vedomosti pružne a tvorivo

Metodický postup:

I. Úvodná časť: Evokácia Žiakov rozdelíme do skupín s tromi členmi a spoločne budú zapisovať do tabuľky KWLHW: čo vedia, čo chcú vedieť o žabe, ako to zistia. (obrázok) Po vyplnení sa skupinky navzájom informujú o svojich vedomostiach a predovšetkým o tom, aké informácie chcú získať.

II. Hlavná časť: Uvedomenie si významu

Žiaci vyhľadávajú nové informácie na internete, v náučných textoch, v encyklopédiách. Nové poznatky zapisujú do tabuľky KWLHW v časti: dozvedel som sa, kde som sa to dozvedel. Nasleduje zhodnotenie získaných vedomostí. Postupujeme spôsobom odpovedí na konkrétne otázky, pri ktorých sa skupinky priebežne striedajú a zároveň informujú, kde danú odpoveď získali. Pri tejto aktivite deti ukážu vedomosti, ktoré už mali, formulujú otázky, ktoré ich zaujímajú a zároveň prezentujú poznatky, ktoré získali samoštúdiom.

III. Záverečná časť: Reflexia V tejto časti preveríme získané vedomosti zapisovaním poznatkov do novej tabuľky, ktorá je pripravená na tabuli. Sú v nej tieto časti: opis tela, životné prostredie, úžitok, potrava. (obrázok)

V závere hodiny si žiaci poskladajú skákajúce žaby z papiera. (obrázok)

Tému Žaba ďalej rozpracujeme v predmete slovenský jazyk – slohová výchova. Žiaci samostatne alebo v skupinách tvoria básne alebo články do školského časopisu. Básne a články žiaci výtvarne obohatia o ilustrácie. Všetky práce vystavíme na nástenke, aby žiaci videli spracovanie danej témy z viacerých pohľadov.

Pozorovanie učiteľky, zhodnotenie hodiny: Žiaci so záujmom vyhľadávali nové informácie na internete aj encyklopédiách. Predbiehali sa v hľadaní takých informácií, ktoré ostatné skupiny ešte neobjavili. Zo žiakov, ktoré si poskladali, mali veľkú radosť a uskutočnili súťaž, ktorá žaba doskočí najďalej.

KWHLW				
Viem	Chcem vedieť	Ako to zistím	Dozvedel	Kde
skáče pľuskuje má dlhý jazyk chytá muchy pľuskuje táči guče vode	koľko sa dožije koľko hlada napíje koľko vari aj keď má dlhý jazyk	na internete v encyklopédii v knihách v encyklopédii	asi 1000 napíje v encyklopédii hlava napíje šedý lepšou jazyk pľuskuje na hlavu asi z vody	v encyklopédii knihy internet buka internet

ŽABA - obojživelník			
OPIS TELA	POTRAVA	ŽIVOT. PROSTREDIE	ROZMNOŽOVANIE
dlhé a krátke nohy farba zelenej a hnedé velké oči helo pokrýva vlhkosť kožou	hmyz paranky červy muchy vyplávajú lepšou jazyk	biava sú voda - jazyk buh pri vode potoky	vajíčka vo vode vyťahujú sa čubríčky vo vode - maso na sieti chovajú padce

Zdroje:

- <https://eduworld.sk/>
- Kritické myslenie na 1. stupni ZŠ, stratégia rámca učenia EUR /materiál MPC

- **Wikipedia**

5. Diskusia:

Vyučujúci si navzájom:

- predložili ukážky práce v jednotlivých ročníkoch,
- hodnotili prínosy a negatíva efektívnej spolupráce v rámci pedagogického klubu a záujmových útvarov,
- ponúkli kolegom možnosti inšpirovania sa,
- Mgr. Kovalančíková upozornila na zmenu v čase konania sa záujmových útvarov:
Odhalíme pravdu prírody – pondelok - 13. 00 – 14. 00 h; streda – 14. 00 – 15. 00 h + Potvrdíme pravdu prírody – utorok – 14. 00 - 15. 00 h, z dôvodu zmeny rozvrhu hodín,
- Mgr. Kovalančíková poďakovala členom Pedagogického klubu Prírodoveda za zaujímavé príspevky.

6. Závery a odporúčania:

- Dbieť na vzťahy v školskom prostredí, ich vplyv na výchovnovzdelávací proces.
- Vzájomne spolupracovať pri príprave výchovno – vzdelávacieho procesu, záujmových útvarov a pedagogického klubu.
- Dôkladne poznať potreby a vlastnosti žiakov v kontexte mimoškolských činností.
- Po skončení výchovno – vzdelávacieho procesu vyvodiť závery a urobiť potrebné opatrenia.
- Pri interakcii klásť dôraz na podporu interpersonálnych vzťahov, na vytváranie vzťahov a väzieb vedúcich k vzájomnej pomoci, vzájomnej úcte, starostlivosti o iného, ale aj predchádzaniu negatívnych vzťahov – neochote pomôcť, nezáujem o spoluprácu v pedagogickom kolektíve, nezáujem o spoluprácu s rodičmi.
- Vzhľadom k tomu, že v inkluzívnom prostredí sa častejšie stretávame s rôznorodými skupinami, je potrebné venovať pozornosť i medziskupinovému vzťahom – spolupráci medzi skupinami v triede, kooperácii pri učení, spolupráci medzi odbornými a pedagogickými zamestnancami.
- Využívať metódy a formy práce podporujúce inkluzívne vzdelávanie.
- Sledovať a dodržiavať platnú legislatívu.
- Zamerať sa na aktivity na rozvíjanie prírodovednej gramotnosti a zároveň aj čitateľskej gramotnosti.

- Pripraviť materiály pre budúce stretnutie pedagogického klubu:

Téma stretnutia: Spolupráca s odbornými zamestnancami

Rámcový program stretnutia:

1. Vyhodnotenie práce so slaboprospeievajúcimi žiakmi.
2. Príprava stretnutia s odborným pedagogickým pracovníkom – školským špeciálnym pedagógom.
3. Výmena skúseností zameraných na prevenciu závislostí, rasizmu a násilia.

Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Kamila Kovalančíková , koordinátor PgK Prírodoveda
Dátum	21.09.2020
Podpis	
Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. Ľubica Henčová
Dátum	
Podpis	